

Jaká je vůle Nebe, které máme být poslušní? Je jí milovat všechny lidi všeobecně. Ve všech zemích světa a mezi všemi lidmi, kteří se živí obilím, vražda jednoho nevinného jedince přináší jednu pohromu. Kdo je ten, který vraždí nevinného? Je to člověk. Kdo je ten, který sesílá pohromu? Je to Nebe. Pokud by Nebe skutečně nemilovalo lid, proč by potom sesílalo pohromy za vraždu nevinného? Navíc, Nebe miluje lidi vroucně, Nebe miluje lidi se vším všudy. A to je možné poznat. Jak víme, že Nebe miluje lid? Díky určité odměně za dobré a trestu za zlé od ctnostného Nebe. Jak víme, že ctnostné Nebe jistě odměňuje dobro a trestá zlo? Víím to z příkladů Víím to z příkladů mudrců-králů třech dynastií. Kdysi, mudrci-králové třech dynastií, Yao, Shun, Yu, Tang, Wen a Wu milovali svět všeobecně a jednali tak, aby mu prospěli.

Přeměnili touhy lidí a vedli je k uctívání Boha, kopců a řek, a duchů. Nebe bylo potěšeno, protože milovali, co ono milovalo a prospívalo, čemu by ono prospívalo, a udělilo jim odměny, usazujíc je na trůn, korunujíc císaře, vyzdvihujíc je jako standard a nazývajíc je mudrci-králi. Zde máme důkaz odměny dobra. V dávných dobách zkažení králové třech dynastií, Jie, Zhou, You a Li nenáviděli celý svět a utlačovali jej. Změnili touhy lidí a vedli je k rouhání se proti Bohu, kopcům a řekám a duchům. Nebe bylo uraženo, neboť nenáviděli ty, které Nebe milovalo a utlačovali ty, kterým chtělo Nebe prospět, a Nebe nad nimi vyneslo tresty, zanechávajíc otce a syny roztroušeny, jejich císařství dospěla ke konci, jejich státy jim byly vzaty, a dopadly na ně tresty smrti. Načež je davy ve světě zatracovaly, nelibost trvala po celých deset tisíc generací, lidé je nazývali zkaženými králi.

Zde máme důkaz potrestání zla. Ti gentlemani světa, kteří touží jednat spravedlivě, musejí pouze poslouchat vůli Nebe. Být poslušný vůle Nebe znamená být v lásce všeobecný a odporovat vůli Nebe znamená být v lásce stranící. Podle učení všeobecnosti je spravedlnost standard; v učení zaujatosti je základem vlády síla. Jaké to je mít spravedlnost jako základ vlády? Veliká vůle nenapadne malou, silný nebude vykořisťovat slabého, četní nebudou utlačovat nepočtené, chytří nebudou klamat nevědomé, ctění nebudou pohrdat prostými, bohatí nebudou zesměšňovat chudé, a mladí nebudou olupovat staré. A státy v císařství nezničí jeden druhého vodou, ohněm, jedem či zbraněmi. Takový režim bude prospěšný Nebi nahoře, duchům ve střední sféře, lidem dole. Jsa prospěšný těmto třem, je prospěšný všem. To je zváno

ctností Nebe;
kdokoliv toto praktikuje,
je mudrcem, velkoduchým,
laskavým a spravedlivým,
loajálním, srdečným
a filiálním, a všechna
taková dobrá označení
světa budou shromážděna
a prisouzena jemu.
Proč tomu tak je?
Protože takové jednání
je v souladu
s vůlí Nebe.
Jaké to je
mít sílu
jako základ vlády?
Veliká vůle
napadá malou,
silný vykořisťuje
slabého,
početní
utlačují nečetné,
chytrí
šidí nevědomé,
ctění
pohrdají prostými,
bohatí se vysmívají
chudým,
a mladí
olupují staré.
A státy
v císařství
zničí jedny druhé
vodou, ohněm, jedem,
a zbraněmi.
Takový režim nebude
prospěšný Nebi nahoře,
duchům
ve střední sféře,
či lidem dole.
Nejsouc prospěšným
těmto třem,
není prospěšný nikomu.
To je zvané
nepřitelem Nebe.
Ten, kdo takto koná,
je špatný člověk,
nevelkoduchý,
nelaskavý
a nespravedlivý, neloajální,

nesrdečný
a nefiliální, a všechna taková
zlá označení světa
jsou shromážděna
a jemu prisouzena.
Proč tomu tak je?
Protože takové jednání
je v rozporu
s vůlí Nebe.
Proto Mozi ustanovil
vůli Nebe
jako standard,
tak jako kolář
používá své obruče
a tesař
užívá svého úhelníku
jako svého standardu.
Kolář
se svými obručemi
a tesař
se svým úhelníkem
mohou soudit o kulatosti
a pravoúhlosti
předmětů.
Obdobně,
s vůlí Nebe
jako standardem
může Mozi říci, že
gentleman světa jsou
vzdáleni od spravedlnosti.
Jak víme,
že gentleman světa jsou
vzdáleni od spravedlnosti?
Neboť pánové
ve velkých státech
soutěží se slovy:
„Jsa velkým státem,
pokud nezaútočím
na malé státy, v jakém
směru budu velký?“
Proto shromáždili
své válečníky a vojáky,
a připravili své loďstvo
a válečné vozy, aby
zaútočili na nějaký
nevinný stát. Vpadli
do jejich kraje, skosili
pole, porazili jejich stromy,
strhli vnitřní a vnější
městské hradby,

a zaházeli jejich vodní
přikopy a kanály, spálili
chrámy jejich předků.
Z lidí
byli silní zabiti,
slabí byli přivedeni zpět
v řetězech a provazech.
Muži byli přeměněni
na služebníky a čeledíny
a zajatce.
Z žen byly učiněny
servírky.
Přesto, válčící pán
ani nevěděl, že je to
nevelkodušné
a nespravedlivé.
Oznámil
sousedním pánům:
„Zaútočil jsem na stát,
porazil armádu a zabil
velmi mnoho generálů.“
A sousední páni
také nevěděli,
že je to nevelkodušné
a nespravedlivé,
zato poslali vyslance,
aby vyjádřili gratulace.
A válčící páni
byli dokonce dvojnásobně
nevědomí toho,
že to bylo nevelkodušné
a nespravedlivé.
Zaznamenali to
na bambusy
a uchovali je
v archívech,
aby jejich potomci
napodobili jejich královské
předky, říkajíc:
„Proč nejdeme
otevřít archivy
a nepoznáme
úspěchy
našich předků?“
Pak by se
jistě nedozvěděli:
„Takový a takový
je režim Wu,“
ale dozvěděli by se:
„Zaútočil jsem na státy,

obrátil armády,
 a zabil velmi mnoho
 jejich generálů.“
 Nyní válčící páni
 nerozumějí, že je to
 nevelkodušné
 a nespravedlivé,
 a sousedící páni
 nerozumějí, že je to
 nevelkodušné
 a nespravedlivé, proto
 útoky a výpady pokračují
 generaci za generací
 bez konce.
 Co myslím tím,
 když říkám,
 že lidé nerozumějí
 důležitým věcem, nýbrž
 pouze malichernostem?
 Kdyby někdo
 vešel do ovocného sadu
 a zahrady druhého
 a vzal by jeho
 broskve a švestky,
 melouny a zázvor,
 a byl přítom přistižen,
 byl by potrestán
 nadřazeným a odsouzen
 veřejností, jakmile
 by se o tom dozvěděla.
 Proč? Protože
 nesdílel námahu,
 ale bere si ovoce
 a přisvojuje si,
 co není jeho.
 O kolik více
 je toto pravdou pro toho,
 kdo přeskakuje
 plot druhého
 a ubližuje
 jeho dětem;
 pro toho, kdo se prokope
 do skladu druhého
 a odnese jeho zlato,
 nefrit a šaty;
 pro toho, kdo pronikne
 do stáda druhého
 a ukradne jeho
 skot a koně;
 a pro toho, kdo

zavraždí nevinného člověka?
 Za vlády
 dnešních pánů –
 od toho, kdo zabije
 nevinného člověka,
 po toho, kdo skáče
 přes plot druhého
 a ubližuje
 jeho dítěti,
 kdo se prokopává
 do skladu druhého
 a odnáší pryč
 zlato, nefrit a šaty,
 kdo pronikne
 do stáda druhého
 a ukradne jeho skot a koně,
 a kdo vstoupí
 do ovocného sadu
 a zahrady druhého
 a vezme si broskve a švestky,
 melouny a zázvor –
 všichni tito jsou potrestáni
 zrovna tak,
 jako by byli
 i za vlády
 Yaa, Shuna, Yua, Tanga,
 Wena a Wua.
 Všichni páni a vůdcové
 světa útočí na druhé
 a pohlcují je.
 To je tisíckrát
 a desettisíckrát horší,
 než zabití jednoho
 nevinného jedince,
 tisíckrát
 a desettisíckrát horší,
 než přeskočení
 přes plot druhého
 a ubližování jeho dítěti,
 či prokopání se
 do skladu druhého
 a odnesení jeho
 zlata, nefritu a šatů,
 tisíckrát
 a desettisíckrát horší,
 než proniknutí do stáda
 druhého a odcizení
 jeho skotu a koní,
 či vstoupení
 do ovocného sadu a zahrady

a braní
 broskví a švestek,
 melounů a zázvoru.
 Přesto se domáhají,
 že je to spravedlivé.
 Mozi pravil: Toto
 nás má zmást.
 A liší se toto všechno
 vůbec od zmatení
 při rozlišování
 mezi černou a bílou,
 a sladkým a hořkým?
 Představme si, že člověk,
 když je mu ukázána
 trocha černě, řekne,
 že je černá,
 ale když je mu ukázáno
 mnoho černě, řekne,
 že je to bílá.
 Bude muset přiznat,
 že jeho zrak je zmatený,
 a že nedokáže
 poznat rozdíl
 mezi černou a bílou.
 Představme si, že člověk,
 když je mu servírována
 trocha hořkého, řekne,
 že je to hořké, ale když
 je mu servírováno mnoho
 hořkého, řekne, že je to
 sladké. Pak bude muset
 přiznat, že jeho chuť
 je narušena, a že nedokáže
 rozpoznat sladké a hořké.
 Za vlády
 současných pánů
 je vrah
 jednotlivce
 státem uvězněn.
 Ale vrah
 mnoha lidí
 sousedních států
 je vynášen jako spravedlivý.
 Čím se toto liší
 od pletení si
 černé a bílé
 a sladkého a hořkého?
 Proto Mozi stanovil
 vůli Nebe
 jako standard.

Nejenom Mozi stanovil
vůli Nebe
jako standard,
je to také tématem
ódy v „Da Ya“
mezi knihami
dávných králů:
„Bůh řekl králi Wenovi,
mám v lásce
tvoji moudrou ctnost.
Nebylo to prohlášeno
s velikým rámusem nebo
gestem. Nezměnilo se to
po získání
císařství.
Instinktivně
a přirozeně submisivní
Božímu plánu.“
Toto je pro dokázání,
že král Wen užíval
vůli Nebe
jako standard
a byl poslušný
Božího plánu.
Pokud gentlemani světa
skutečně touží
praktikovat velkodušnost
a spravedlnost
a být vznešenějšími lidmi,
usilujíc o dosažení cesty
mudrců-králů
na jedné straně
a získání požehnání pro lid
na straně druhé,
nesmějí zanedbávat
porozumění
vůli Nebe.
Vůle Nebe
je vskutku standard
spravedlnosti.